

OZV Bevolkingsprognose 2022 2040

Colofon

Dit is een prognose gemaakt door:

Team Onderzoek en Statistiek

Deze prognose is digitaal te vinden op

http://www.lelystad.nl/Prognoses_en_Beleidsevaluaties

Gemeente Lelystad

Team Onderzoek en Statistiek

Postbus 91

8200 AB Lelystad

T 0320 27 85 74

F 0320 27 82 45

e-mail: onderzoek@lelystad.nl

Voor meer feiten en cijfers en overige

onderzoeks-rapporten kunt u terecht op onze website: www.lelystad.nl/onderzoek

Onderzoeksverantwoording

Bevolkingsprognose 2022-2040

Onderzoek & Statistiek publiceert ieder jaar een bevolkingsprognose voor Lelystad. Deze prognose geeft de meest waarschijnlijke bevolkingsontwikkeling, naar 1-jaars leeftijdsklassen en geslacht op stadsniveau en wijkniveau. Op basis van recente demografische ontwikkelingen in combinatie met ramingen van de woningvoorraad worden aannames over de geboorte, sterfte en migratie in de toekomst geformuleerd.

Deze onderzoeksverantwoording legt beknopt uit hoe het prognosemodel is opgebouwd en welke aannames er worden gedaan in het model. Daarnaast beschrijft dit document de aanpassingen die in het model zijn gedaan zodat het model goed aansluit op de specifieke Lelystadse situatie.

Prognosemodel GBPRO

De bevolkingsprognose wordt doorgerekend met behulp van het Gemeentelijk Bevolking Prognose model (GBPRO-model). Dit model is in beginsel gebaseerd op de methode ontwikkeld door de Dienst Onderzoek en Statistiek van de gemeente Amsterdam. Pronexus B.V. heeft samen met O+S Amsterdam en de werkgroep Prognose van de Vereniging voor Statistiek en Onderzoek (VSO) de methode vertaald naar een gestandaardiseerd en onafhankelijk softwareprogramma voor bevolkingsprognoses. Deze software – en daarmee het genoemde prognosemodel – wordt door een groot deel van de grotere gemeenten gebruikt bij het maken van de bevolkingsprognoses.

Het GBPRO-model op stadsniveau is een cohortcomponentenmodel waarbij de kansen per leeftijd (cohort) en per demografische gebeurtenis (component) worden doorgerekend naar de toekomst. Hierbij worden het aantal geboorten, aantal overledenen, aantal vestigers en aantal vertrekkers per jaar berekend. Dit gebeurt door middel van aangenomen kansen naar leeftijd en geslacht. De ruimte voor de vestigers hangt af van de beschikbare ruimte in de woningvoorraad. Vervolgens wordt bij de beginbevolking de verwachte vestiging en geboorten opgeteld, en de verwachte sterfte en vertrek er van afgetrokken. Op die manier komt de prognose voor de bevolking van het volgende jaar tot stand, die dan weer als beginbevolking dient voor het daaropvolgende prognosejaar.

Voor de prognose over 2022-2040 is de bevolking op 1-1-2021 de beginbevolking, en hier vanuit wordt de prognose jaar voor jaar verder doorgerekend. Zo komt voor alle jaren uit de prognoseperiode 2022-2040 de prognosebevolking tot stand.

Na de prognose op stadsniveau, wordt de prognose per stadswijk opgesteld. Deze is gebaseerd op de cohortoverlevingsmethode. Per leeftijdsjaar en geslacht wordt gekeken naar de samenstelling van de bevolking in de wijk op 1 januari van het jaar, en het aantal inwoners per leeftijdsklasse en geslacht in het jaar ervoor. Hieruit wordt de kans bepaald dat een inwoner van het ene op het andere jaar in de wijk blijft, de zogenaamde overlevingskans. Op basis van deze kans wordt de bevolkingssamenstelling van de wijk voor de toekomst berekend.

Tenslotte wordt de prognose voor de wijken consistent gemaakt met de stadsprognose. Dat wil zeggen dat de som van het aantal inwoners in de wijken gelijk is aan de prognose voor de gehele stad. Hierbij is de stadsprognose leidend.

Aannames in het model

Aan de basis van elke bevolkingsprognose liggen bepaalde veronderstellingen. Deze hebben betrekking op de factoren die de omvang en samenstelling van de bevolking beïnvloeden. In het GBPRO model zijn deze factoren geboorte, sterfte, migratie en woningvoorraad.

Door de tijd heen zijn geboorte- en sterftcijfers redelijk stabiel en derhalve goed te voorspellen. Migratie en woningbouw vertonen door de jaren heen veel grotere schommelingen en zijn daardoor veel lastiger te voorspellen.

Geboorte

In het model wordt het aantal geboorten gemodelleerd aan de hand van het leeftijdsspecifieke vruchtbaarheidscijfer (total fertility rate (tfr)), wat een maat is van het gemiddeld aantal kinderen dat een vrouw gedurende haar leven krijgt. De ontwikkeling van de leeftijdsspecifieke vruchtbaarheid zoals geprognoseerd door het CBS is hierbij het uitgangspunt. Omdat de vruchtbaarheid in Lelystad in het verleden hoger was dan landelijk, is de vruchtbaarheid (tfr) in 2021 gecorrigeerd met +0,22. Daarna wordt het verschil tussen CBS en Lelystad geleidelijk kleiner, zodat de correctie stabiliseert op +0,05 vanaf 2031.

Voor de tfr betekent dit dat deze van 1,68 in 2021 geleidelijk stijgt naar 1,75 in 2029, om vervolgens constant te blijven.

Sterfte

De sterftetekansen uit de meest recente CBS-bevolkingsprognose zijn het uitgangspunt (nu: Bevolkingsprognose 2020-2070). De CBS-prognose houdt rekening met een daling van de sterftetekans en dus een stijging van de levensverwachting door de tijd. Vervolgens worden deze CBS-sterftetekansen gecorrigeerd omdat het gestandaardiseerde sterftcijfer in Lelystad voor zowel mannen als vrouwen hoger ligt dan het landelijke gestandaardiseerde sterftcijfer (bron: CBS Statline, Overledenen; geslacht, leeftijd, burgerlijke staat, regio).

De correctie is gebaseerd op het verschil in sterftetekansen per leeftijd en geslacht over het 10-jarige gemiddelde over de jaren 2011-2020. Voor mannen tussen de 26 en 80 is de correctiefactor 1,18; voor overige leeftijden is er geen correctie. Voor vrouwen is de correctie leeftijdsafhankelijk en ligt tussen de 1,00 en 1,44.

Migratie

In het model wordt onderscheid gemaakt tussen binnenlandse en buitenlandse migratie. Voor beide geldt dat migratie sterk afhankelijk is van de economische situatie (landelijk) en de ruimte op de woningmarkt (lokaal). In het model wordt verondersteld dat eventuele ruimte op de woningmarkt opgevuld wordt door nieuwe inwoners.

Het buitenlands migratiesaldo is bepaald aan de hand van het historische aandeel van Lelystad in het migratiesaldo van Nederland. Naar de toekomst toe is de prognose van het buitenlands migratiesaldo van de meest recente CBS prognose gebruikt. Het Lelystadse aandeel is 0,50%. Vanaf 2023 wordt dit percentage gehanteerd. Op de korte termijn (2021 en 2022) ligt het aandeel hoger op respectievelijk 1,15% en 0,75% omdat door de coronacrisis de historische patronen in migratie verstoord zijn, en Lelystad nu een groter aandeel heeft.

Het binnenlands migratiesaldo is wordt bepaald aan de hand van de ruimte in de woningen in de stad voor nieuwe vestigers na de natuurlijke groei en buitenlandse migratie. De ruimte in de stad wordt bepaald aan de hand van het gemiddeld aantal inwoners per woning. In

2021 woonden er gemiddeld 2,37 mensen in een woning. Door huishoudenverdunding daalt dit aantal naar 2,25 in 2030, om vervolgens constant te blijven.

Woningvoorraad

De bouwverwachting is een inschatting van het aantal jaarlijks opgeleverde woningen. Deze woningen kunnen nieuwbouw zijn, of het gevolg van een transformatie van kantoorpanden naar appartementen. In samenspraak met team Wonen stelt Onderzoek & Statistiek de bouwverwachting op wijkniveau voor de prognose op. Voor de eerste vier prognosejaren is dit gebaseerd op de concrete bouwprojecten. Voor de daaropvolgende jaren wordt een inschatting gemaakt van de jaarlijkse woningproductie.

De verwachte woningbouw is gebaseerd op de ambities van Lelystad Next Level. Dat betekent dat de verwachting is dat de woningbouw vanaf 2025 zal intensiveren. Daarbij moet worden aangetekend dat de bouwambities niet één op één zijn overgenomen in de prognose. De historie leert dat er een verschil zit tussen de ambitie en het aantal gerealiseerde woningen, en dat de onzekerheid op de lange termijn groot is. Daarom is de bouwproductie gemaximaliseerd op 800 woningen per jaar en daalt de productie vanaf 2030 naar het langjarig gemiddelde van 300 per jaar.

De in de prognose gehanteerde woningbouwverwachting verwacht een verdere intensivering van de woningbouw in de periode 2025-2029 met een piek van 800 woningen per jaar in de jaren 2028 en 2029. Vanaf 2030 neemt de woningbouwproductie gestaag af om in 2039 te stabiliseren op 300 woningen per jaar. In totaal worden er in de periode 2021-2040 11.500 woningen toegevoegd aan de woningvoorraad. Zo'n 7.000 woningen komen in Warande, de overige 4.500 woningen komen in de bestaande wijken, voornamelijk in de Bolder en de Kustwijk.

Vergeleken met de vorige prognose is de verwachte woningbouwproductie vanaf 2023 fors naar boven bijgesteld. Nu wordt er uitgegaan van een gemiddelde woningbouwproductie van 566 woningen per jaar, in plaats van 300.

De woningvoorraad speelt een belangrijke rol omdat het model vestigers toelaat op basis van de ruimte van de woningmarkt. Een verhoogde woningproductie geeft, ceteris paribus, dus ruimte voor meer inwoners.

Aanpassingen aan het model

In het model is het mogelijk additionele aanpassingen te doen zodat het model aansluit bij de specifieke Lelystadse situatie. Voor de prognose 2022-2040 zijn aanpassingen gedaan voor de binnenlandse vertrekkans, het binnenlands migratiesaldo en de profielen van de vestigers.

Correctiefactor binnenlandse vertrekkans

In GBPRO daalt het vertrek als de woningbouw stijgt, en omgekeerd. In werkelijkheid is dit verband niet in deze mate te vinden. Daarom wordt de vertrekkans voor de jaren met een hoge woningbouw gecorrigeerd.

Binnenlands migratiesaldo

Voor het bepalen van het binnenlands migratiesaldo is een middenweg genomen tussen standaardmethoden die GBPRO biedt en een recursieve methode die het binnenlands migratiesaldo bepaalt voor een gegeven woningbezetting.

Profielen van vestigers toegesneden op de Lelystadse situatie

In de wijkprognose wordt aan de vestigers een bewonersprofiel toegekend. Het profiel geeft aan hoeveel bewoners er per woning komen, en hoe de nieuwe vestigers verdeeld zijn naar leeftijd en geslacht. Op deze manier sluit de samenstelling van de vestigers in een wijk aan bij het type vrijgekomen woningen in die wijk.

Voor Lelystad worden twee bewonersprofielen gehanteerd voor de vestigers: één voor nieuwbouw (toegepast op vestigers in Warande en Atolwijk) en één voor de bestaande stad (toegepast op vestigers in de overige wijken). Deze profielen zijn gebaseerd op de bewonerssamenstellingen van de vestigers in nieuwbouwwijken en de stad als geheel in het verleden.